

OKVIR I POTENCIJALI SOCIJALNOG RADA U ZAJEDNICI U HRVATSKOJ

SOCIJALNI RAD U ZAJEDNICI U HRVATSKOJ

- Kakav je zakonski i institucionalni okvir socijalnog rada u zajednici?
- Tko su nositelji prakse SROZ-a?
- Kakve su mogućnosti korištenja SROZ-a u prevenciji i saniranju određenih socijalnih problema u Hrvatskoj?

Zakonski okvir za rad u zajednici

- Zakon o djelatnosti socijalnog rada (NN, 124/11, 120/12) predviđa rad u zajednici kao jednu od osnovnih metodskih područja
- Rad u zajednici okvir je za provedbu djelatnosti socijalnog rada predviđenih zakonom (čl. 1, NN 120/12):
 - *Informiranje* - pripremanje i pružanje relevantnih informacija iz socijalnog rada od važnosti za korisnike, širu javnost i druge stručnjake
 - *Zastupanje, zagovaranje i osnaživanje* - procesi rada s korisnicima ili u njihovo ime kako bi dobili uslugu ili neki drugi oblik pomoći koja im bez toga ne bi bila omogućena. Uključuje zalaganje za bolju socijalnu politiku i bolje socijalno zakonodavstvo.

Zakonski okvir za rad u zajednici

- *Upravljanje sukobima*- proces planiranja izbjegavanja nastajanja sukoba te rješavanje sukoba u početnoj fazi
- *Stvaranje novih i mobiliziranje postojećih resursa*- kreiranje materijalnih resursa (novčana , stambena, proizvodi) i nematerijalnih – usluge i oblici podrške kako bi korisnici lakše prebrodili određene životne teškoće
- *Umrežavanje, koordiniranje i suradnja* - stvaranje veza i povezanosti između relevantnih dionika

Zakonski okvir za rad u zajednici

- *Socijalne akcije* - procesi poticanja i organiziranja grupnih i kolektivnih aktivnosti s ciljem promjene socijalnih ili ekonomskih uvjeta u zajednici ili društvu
- *Rad s javnošću* – sustavno prikupljanje, sistematiziranje i širenje informacija od interesa za socijalni rad, s ciljem informiranja ili motiviranja za suradnju na određenim zajedničkim poslovima u zajednici.
- *Obrazovanje o socijalnim temama* - socijalni radnici prenose znanja o različitim socijalnim pitanjima prema korisnicima, drugim stručnjacima i široj javnosti

INSTITUCIONALNI OKVIR SROZ-a

GDJE POSTOJI PROSTOR ZA RAD U ZAJEDNICI?

USTANOVE
SOCIJALNE
SKRBI

UDRUGE I
VJERSKE
ZAJEDNICE

JEDINICE
LOKALNE I
REGIONALNE
SAMOUPRAVE
I LOKALNE
AKCIJSKE
GRUPE

SEKTOR
ZDRAVSTVA

PRAVOSUĐE
– RAD U
PROBACIJI

SROZ I SUSTAV SOCIJALNE SKRBI

U okviru socijalne skrbi građanima se jamče:

određena (novčana) prava i **pristup socijalnim uslugama**

ZAKON O SOCIJALNOJ SKRBI (NN, 157/13,
152/14, 99/15, 52/16 i 16/17)

Organiziranje dijela socijalnih usluga odvija se u okviru socijalnog rada u zajednici, a posebno se to odnosi na:
usluge savjetovanja i pomaganja, pomoć u kući, psihosocijalna podrška prilikom rehabilitacije, rana intervencija, pomoć pri uključivanju u programe odgoja i redovitog obrazovanja (integracija), boravak, smještaj, organizirano stanovanje (čl. 73.).

SROZ I SUSTAV SOCIJALNE SKRBI

- Socijalne usluge definirane Zakonom o socijalnoj skrbi odražavaju **redukcionistički pristup zakonodavca** u odnosu na njihovo šire objašnjenje
- Tipične socijalne usluge u zajednici definirane Zakonom (poglavlje 11):
 - *usluge savjetovanja i pomaganja*- pomoć obiteljima u prevladavanju teškoća, prilikom odlaska roditelja u penalne ustanove, podrška udomiteljskim obiteljima
 - ! Domena rada u zajednici nije provedba savjetovanja, nego organiziranje savjetovališta***
 - *pomoć u kući*, tj. u prehrani, kućnim poslovima , održavanju higijene, nabavci lijekova i dr. ; za starije osobe i osobe s invaliditetom/kroničnom bolesti

SROZ I SUSTAV SOCIJALNE SKRBI

- Tipične socijalne usluge u zajednici definirane Zakonom (čl.82.):
 - *psihosocijalna podrška prilikom rehabilitacije* – razvoj kognitivnih, funkcionalnih, komunikacijskih ili socijalnih vještina korisnika. Korisnici: djeca s teškoćama, osobe s invaliditetom, ovisnici, žrtve obiteljskog nasilja
 - *rana intervencija* – stručna poticajna pomoć djeci s utvrđenim razvojnim rizikom i savjetodavna pomoć njihovim roditeljima/udomiteljima
 - *pomoć pri uključivanju u programe odgoja i redovitog obrazovanja (integracija)* – pomoć odgajateljima, učiteljima i nastavnicima u predškolskim i školskim ustanovama za rad s djecom s teškoćama u razvoju

SROZ I SUSTAV SOCIJALNE SKRBI

- Tipične socijalne usluge u zajednici definirane Zakonom (čl.82.):
 - *cjelodnevni (6-10 sati) i poludnevni boravak (4-6 sata dnevno)* – pružanje usluga prehrane, održavanje osobne higijene, briga o zdravlju, čuvanje, odgoj, njega, radne aktivnosti, psihosocijalna rehabilitacija, organiziranje slobodnog vremena, organizirani prijevoz
 - *Privremeni smještaj* - usluga stanovanja, prehrane, njege, brige o zdravlju, socijalnog rada, psihosocijalne rehabilitacije, fizikalne terapije, radne terapije, radnih aktivnosti, aktivnog provođenja vremena, odgoja i obrazovanja
- U zajednici -krizni smještaj, smještaj za beskućnike i žrtve nasilja*
 - *Organizirano stanovanje do 8 korisnika*, uz podmirene životne, socijalne, radne, kulturne, obrazovne, rekreacijske i druge potrebe

SROZ I SUSTAV SOCIJALNE SKRBI

- SOCIJALNI RAD U ZAJEDNICI ne daje nužno doprinos izravnom pružanju usluga, već njihovom planiranju, organiziranju i koordiniranju

- AKTERI SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI KOJI NOSE AKTIVNOSTI SROZ-a

CENTRI ZA SOCIJALNU SKRB I RAD U ZAJEDNICI

- Dominantan dio rada CZSS-a ne uključuje rad u zajednici
- Posredno na pojedinim odjelima nastoji se ostvariti suradnja u zajednici kako bi se podmirile potrebe konkretnog korisnika
- Rijetki primjeri CZSS-a koji potiču ili se uključuju u razvojne projekte (pr. CZSS Split – projekt Svi zajedno; CZSS H.Kostajnica – Društveni centar Kostajnica)
- Ipak, Zakon o socijalnoj skrbi predviđa čitav niz stručnih poslova rada u zajednici (čl. 128)
- Obiteljski centri u okviru CZSS u većoj mjeri koriste rad u zajednici

CENTRI ZA SOCIJALNU SKRB I RAD U ZAJEDNICI

Predviđeni stručni poslovi CZSS u zajednici (čl. 128):

- Prevencija socijalnih problema
- Poticanje i razvoj samopomoći, dobrosusjedske pomoći, dobrovoljnog rada, dobrotvorne i druge djelatnosti
- Suzbijanje ovisnosti o alkoholu, drogama i drugim ovisnostima
- sudjelovanje u izradi socijalnog plana za područje jedinice područne (regionalne) samouprave
- Procjena potreba korisnika i planiranje socijalnih usluga
- Praćenje razvoja standarda kvalitete socijalnih usluga
- Koordinacija aktivnosti u sprječavanju trgovanja ljudima, nasilja u obitelji, vršnjačkog nasilja i problema ovisnosti

OBITELJSKI CENTRI

Vraćeni u sastav CZSS-a u gradu središtu županije

Razvoj brojnih preventivnih i tretmanskih, inovativnih i dostupnih programa u zajednici kao podrška (čl. 129)

- Cjelovitosti obitelji, kvalitetnom roditeljstvu, obiteljskim i partnerskim odnosima u odrasloj i mladenačkoj dobi
- razvoju socijalizacijskih vještina djece i mladih
- smanjenju međuvršnjačkog nasilja
- volonterstvu i djelovanju nevladinih organizacija

DOMOVI SOCIJALNE SKRBI I RAD U ZAJEDNICI

- Institucionalni smještaj sam po sebi nije odraz pristupa rada u zajednici
- Socijalni rad u zajednici važan je čimbenik u procesu deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi
- DEINSTITUCIONALIZACIJA – proces koji ima tri dimenzije:
 - Smanjiti oslanjanje na institucionalno i rezidencijalno zbrinjavanje
 - Jačanje skrbi i podrške u obitelji i zajednici uz dostupne usluge, uz razvoj udomiteljstva
 - Podrška korisnicima koji izlaze iz institucije (Eurochild, 2013; MDOMPS, 2016.).

DOMOVI SOCIJALNE SKRBI I RAD U ZAJEDNICI

- Deinstitutionalizacija se ponajviše odnosi na djecu i mlade (bez odgovarajuće roditeljske skrbi, mladi s problemima u ponašanju), osobe sa psihičkim bolestima i osobe s intelektualnim teškoćama
- Domovi prolaze proces TRANSFORMACIJE koji se odvija paralelno uz deinstitutionalizaciju i predviđa se razvoj izvaninstitucionalnih socijalnih usluga u zajednici
- Očekuje se da će domovi u budućnosti sve više biti akteri socijalnog rada u zajednici i razvijati ranije navedene usluge u zajednici
- Primjeri dobre prakse: COO Slava Raškaj i razvoj EU projekata
- Specifični pozivi u okviru ESF-a samo za domove i CZSS kao poticaj razvoju programa u zajednici
- Domovi za starije – uz smještaj, razvijaju i programe u zajednici (pomoć u kući, gerontološki centar , mobilni timovi)

CENTRI ZA PRUŽANJE USLUGA U ZAJEDNICI i CENTRI ZA POMOĆ U KUĆI

- Nova/stara ustanova socijalne skrbi?
- Transformirani domovi postaju CZPU (pr. Dom Bedekovčina, Dom Izvor)
- Nedovoljno definirane ustanove, namijenjene gotovo potpuno razvoju socijalnih usluga u zajednici sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi
- Dio usluga se pruža unutar ustanove, dio u suradnji s lokalnim dionicima, a jedan dio u kućanstvima korisnika putem modela mobilnih timova
- MOBILNI TIMOVI – (interdisciplinarni) timovi stručnjaka koji ulaze u kućanstva korisnika i pružaju savjetodavnu i informativnu podršku obiteljima, posebno pogodni za područja gdje su socijalne usluge slabije dostupne

SROZ KAO PODRŠKA DEINSTITUCIONALIZACIJI

Koristeći modele socijalnog rada u zajednici, deinstitutionalizacija se promiče kroz:

- a) Razvoj izvaninstitucionalnih usluga u zajednici: savjetovališta, dnevni boravci, rehabilitacijski programi
- b) Jačanje mobilnih timova
- c) Razvoj udomiteljstva
- d) Podrška obiteljima i rana intervencija kao prevencija institucionalizacije
- e) Razvoj stambenih zajednica i neovisnog stanovanja
- f) Razvoj volonterstva i dobrosusjedske pomoći
- g) Razvoj modela pomoći u kući

UDRUGE I VJERSKE ZAJEDNICE KAO NOSITELJI RADA U ZAJEDNICI

- Puno intenzivnija i fleksibilnija praksa rada u zajednici u odnosu na sustav socijalne skrbi
- S obzirom na metode rada u zajednici, možemo razlikovati nekoliko tipova trećeg sektora
 - a) Nevladine organizacije kao pružatelji socijalne skrbi
 - b) Organizacije izravno zainteresirane za razvoj zajednice
 - c) Ljudsko-pravaške zagovaračke organizacije

A) Nevladine organizacije kao pružatelji socijalne skrbi

- Sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi, udruge i vjerske organizacije mogu biti pružatelji navedenih socijalnih usluga
- Organizacije o pružanju usluga sklapaju ugovor s nadležnim Ministarstvom, uključuju se u mrežu pružatelja usluga i trebaju pratiti ostvarivanje standarda kvalitete socijalnih usluga
- Organizacije financiranje uglavnom temelje na projektnim ciklusima kroz koje razvijaju različite programe u zajednici
- Važni su akteri deinstitutionalizacije i razvoja izvaninstitucionalnih usluga
- Najaktivnije udruge koje se bave starijim osobama, osobama s invaliditetom i djecom s teškoćama u razvoju te djecom i mladima

B) Organizacije izravno zainteresirane za razvoj zajednice

- Nekoliko organizacija koje izravno promiču razvoj zajednice
- Ulažu u procjenu zajednice, izradu strateških dokumenata i održivi holistički politički, ekonomski, ekološki i socijalni razvoj
- Centar za civilne inicijative
- ODRAZ - Održivi razvoj zajednice
- ALD – Agencije lokalne demokracije
- Mirovna grupa OAZA, Beli Manastir
- OGI – organizacija za građanske inicijative

C. Ljudsko-pravaške zagovaračke organizacije

- Organizacije koje se uglavnom bave određenom kategorijalnom zajednicom
- Razvijaju aktivističke i zagovaračke pristupe
- Djeluju na nacionalnoj razini te se uključuju u procese donošenja odluke
- Organizacije u okviru Kuće ljudskih prava (CMS, B.a.B.e., Mreža mladih Hrvatske, i dr.)
- Feminističke i ženske organizacije: CESI, BABE
- Aktivističke LGBTQ organizacije: Kontra, Iskorak

RAD U ZAJEDNICI KROZ DJELOVANJE JEDINICA LOKALNE I REGIONALNE SAMOUPRAVE

- Jedinice lokalne i regionalne samouprave nositelji su lokalnog socijalnog planiranja kao jednog od modela SROZ-a
- Značaj u
 - A) razvoju lokalnih socijalnih planova i programa,
 - B) koordinaciji socijalnih usluga uz osnivanje savjetodavnih i koordinativnih tijela
 - C) osnivanje lokalnih ustanova (pr. Dobri dom Grada Zagreba) i financiranje drugih pružatelja usluga
 - D) specifični drugi organizacijski oblici rada u zajednici

RAD U ZAJEDNICI KROZ DJELOVANJE JEDINICA LOKALNE I REGIONALNE SAMOUPRAVE

- Specifični lokalni organizacijski oblici kroz koje se primjenjuju modeli rada u zajednici

 CENTRI ZA KULTURU – osnovani 70ih godina, mjesto razvoja kulturnog, edukativnog i društvenog života zajednice

Imaju preventivnu, povezujuću i socijalizacijsku funkciju (pr. CZK Peščenica, Trešnjevka, Ribnjak, Dubrava)

 LOKALNE AKCIJSKE GRUPE (LAG) – dio LEADER pristupa EU, izrađuju lokalne razvojne strategije, okupljaju više općina/gradova, predstavnike više različitih sektora i promišljaju cjeloviti socijalni-ekonomski-ekološki-tehnološki razvoj zajednice (HMRR, 2017.).

LAG-ovi su zagovarački i razvojni pokretači uglavnom ruralnih područja

U RH osnovano do sada 56 LAG-ova koji u svom sastavu trebaju imati barem 50% predstavnika NGO-a i privatnog sektora

RAD U ZAJEDNICI U OKVIRU ZDRAVSTVA

- SEKTOR ZDRAVSTVA – razvoj preventivnih i tretmanskih programa u zajednici, posebno u zaštiti mentalnog zdravlja
- *CASE MANAGMENT i PSIHIJARIJA U ZAJEDNICI* – praćenje svakodnevnog funkcioniranja osoba s duševnim smetnjama u zajednici uz stručnu pomoć
- Razvoj HARM REDUCTION pristupa, posebice u suzbijanju ovisnosti o drogama (kroz rad trećeg sektora)
- Razvoj terapijskih zajednica, npr. Klubovi liječenih alkoholičara, Klubovi liječenih ovisnika o kocki

RAD U ZAJEDNICI I PRAVOSUĐE

Rad u zajednici potreban je u kontekstu razvoja

- ✘ programa postpenalnog prihvata kažnjenika u zajednicu u svrhu resocijalizacije
- ✘ uključivanje kažnjenika u zajednicu i tijekom izdržavanja kazne zatvora
- ✘ probacijske službe za osuđenike s uvjetnim otpustom ili na radu za opće dobro
 - ✘ 12 probacijskih ureda u RH
 - ✘ Probacijski službenici, osim praćenja kriminogenih čimbenika, trebaju raditi na socijalnoj integraciji osuđenika u zajednici
 - ✘ Suradnja s dionicima u zajednici kako bi se razvili programi u kojima će se obavljati rad za opće dobro i uveli psihosocijalni programi (pr. Tretman počinitelja nasilja u obitelji, tretman liječenja od ovisnosti i dr.)

**SOCIJALNI RAD U ZAJEDNICI KAO ODGOVOR NA
SOCIJALNE PROBLEME I SOCIJALNE RIZIKE U
HRVATSKOJ**

SOCIJALNI PROBLEMI/RIZICI I PRIMJENA RADA U ZAJEDNICI

- Socijalni rad u zajednici sastavni je prakse socijalnog rada u različitim sustavima i sve važniji pristup u kvalitetnom suočavanju sa socijalnim problemima
- Ipak, još uvijek postoji širok prostor da se u potpunosti iskoriste potencijali socijalnog rada u zajednici

SROZ I EKONOMSKA DEPRIVACIJA

- Siromaštvo je vjerojatno najprisutniji problem u socijalnom radu, niti ijedna profesija toliko dolazi u doticaj sa siromaštvom (Družić Ljubotina i Kletečki Radović, 2011).
- U RH socijalni rad suzbija siromaštvo novčanim pravima, bez dovoljnog angažmana kroz rad u zajednici
- Oko 2,3% stanovništva primatelj je ZMN-a, 27,9% je u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, a 12,5% je u teškoj materijalnoj deprivaciji (Eurostat, 2016.).
- Oko 30% djece ostaje u siromaštvu nakon svoje 18 godine (OBRIRK projekt, 2016.)
- Djeca i mladi koji odrastaju u siromaštvu deprivirani su u zajednici, ne uključuju se u razvojne sadržaje, i ne participiraju u predškolskom odgoju
- Čak 14% djece primatelja ZMN nije pohađalo srednju školu (OBRIRK projekt, 2016.)

SROZ I EKONOMSKA DEPRIVACIJA

- EU /IPA i ESF fondovi potiču razvoj projekata za poticanje zapošljivosti depriviranih pojedinaca (pr. projekata udruge CESI, SIRIUS, RCT), uglavnom kroz stjecanje boljih vještina za zapošljavanje i samozapošljavanje
- Potiče se razvoj socijalnog poduzetništva kroz ESI fondove
- Značajni napor u usluge i programe za osobe bez stambenog prostora (prenoćišta, savjetovališta, pučke kuhinje)
- Vjerske i druge organizacije provode karitativne aktivnosti
- Postoji značajan prostor da se razvije praksa SROZ-a u području osiguravanja jednakih obrazovnih šansi za djecu u siromaštvu, razvoj aktivnosti za slobodno vrijeme (pr. Projekt Svi zajedno CZSS Split) te uključivanje u predškolski odgoj

POLOŽAJ OSOBA S INVALIDITETOM I DJECE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

U RH živi oko 511 850 osoba s invaliditetom (11,9% stanovništva), od čega je 39 055 djece s teškoćama u razvoju (HZJZ, 2016).

Ključni problemi integracije su oni u području:

- Odgoja i obrazovanja (oko 63% nema završenu srednju i višu školu)
- Zapošljavanja (samo 20 378 je zaposleno ili 8,38% svih osoba s invaliditetom u dobi od 19-64 godine)
- Uključenosti u kulturne i druge aktivnosti u lokalnoj zajednici (oslonjenost na obitelj)
- Nedostatne uključenosti djece s teškoćama u razvoju u programe rane intervencije

POLOŽAJ OSOBA S INVALIDITETOM I DJECE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

Udruge osoba s invaliditetom su jedne od najaktivnijih u razvijanju integracijskih programa u zajednici, a posebice:

- Dnevni centri i dnevni boravci- mjesto socijalizacije i rehabilitacije
- Uključivanje pomoćnika u nastavi
- Osiguravanje prijevoza
- Uključivanje osobnih asistenata
- Razvoj socijalnih poduzeća za zapošljavanje OSI
- Razvoj stambenih jedinica za neovisno življenje
- Razvoj programa za slobodno vrijeme
- Rana intervencija (ali još uvijek nedostatno)

Još postoji prostor za: razvoj programa koji povezuje OSI s ostalim stanovništvom (izgradnja premošćujućeg socijalnog kapitala); potiču sudjelovanje u procesima odlučivanja te specifične logopedске i rehabilitacijske usluge

SROZ I POLOŽAJ STARIJIH OSOBA

- Starije osobe postaju sve više nacionalni i europski fokus socijalne politike (17,7% stanovništva starije od 65 godina, s daljnjim trendovima starenja stanovništva)
- 24,23% starijih žive u samačkim kućanstvima, često na područjima koja su rijetko naseljena (pr. U Lici 9,5 stanovnika živi na 1 km², dok u RH je gustoća 75st/km²)
- Tek 15 800 starijih živi u domu, a oko 2000 u udomiteljskim obiteljima
- CZSS je izdao rješenje za pomoć u kući za tek oko 1200 (starijih) osoba
- Do 2012. kad je postala organizirana pomoć, bilo je obuhvaćeno oko 15500 osoba
- DANAS – VELIKA NEPOKRIVENOST STARIJIH OSOBA SOCIJALNIM USLUGAMA

SROZ I POLOŽAJ STARIJIH OSOBA

- Osim domskog smještaja i udomiteljstva, projekti u zajednici za starije osobe od ključne su važnosti
- Posebno se osiguravaju
 - a) Programi pomoći u kući i s njima povezani natječaji (pr. Natječaji ESF-a Zaželi)
 - b) Rjeđe – programi razvoja centara u zajednici za starije (Ciklus natječaja MDOMSP na godišnjoj bazi)
 - c) Programi dostave toplih obroka
 - d) Volonterska pomoć

Dalje su potrebno programi u zajednici namijenjeni

- ✓ kriznom smještavanju starijih osoba,
- ✓ Dostupniji specifični programi za određene psiho-fizičke teškoće (pr. Demencija) i **pomoć njegovateljima** uz podršku mobilnih timova
- ✓ Jača zagovaračka aktivnost zaštite prava starijih osoba
- ✓ Jača podrška obiteljima starijih osoba
- ✓ Programi koji aktivno uključuju starije osobe u zajednicu

SROZ I OSTALI SOCIJALNI PROBLEMI/RIZICI

- Brojni drugi socijalni problemi i socijalni rizici rješavaju se gotovo u potpunosti u institucionalnom okviru i s individualnim pristupom bez korištenja mogućnosti rada u zajednici
- Nedostaju uvidi u rizične i zaštitne faktore koji proizlaze iz zajednice
- Sporadični i nesustavni programi čiji su nositelji gotovo u potpunosti organizacije civilnog društva
- Nejednaka dostupnost programa u Hrvatskoj

SROZ I OSTALI SOCIJALNI PROBLEMI/RIZICI

- Psihičke teškoće, ovisnosti, problemi u ponašanju, nasilje u obitelji, kronične bolesti i dalje ostaju izazov za koje nije razvijena dostatna podrška u zajednici
- Nepostojanje sustavnih preventivnih programa

NEKI MODELI PRAKSE:

- Savjetovališta u zajednici neravnomjerno dostupna – primjer dobre prakse Dječja kuća Borovje
- Terapijske zajednice za liječene ovisnike: za ovisnike o alkoholu dostupnost diljem Hrvatske, za ovisnike o kocki samo u većim gradovima

SROZ I OSTALI SOCIJALNI PROBLEMI/RIZICI

NEKI MODELI PRAKSE:

- **Harm reduction programi u zajednici:** programi kojima se pokušava smanjiti rizik štete kod ljudi koji nastavljaju uzimati drogu...“ (Single i Rohl, 1997.) ili strategije „...javnog zdravstva kojima se nastoje smanjiti štetne posljedice uzimanja droge informiranjem o njezinoj štetnosti (Drug Policy, 2017.).“
- Uključuju savjetovanja i psihosocijalnu potporu, nabavku, podjelu i prikupljanje materijala za injektiranje, zbrinjavanje infektivnog otpada, dobrovoljno i anonimno savjetovanje i testiranje vezano uz zarazne bolesti, podjela programa, rad na ulici (vanjski *outreach* programi), educiranje i informiranje, sudjelovanje u sustavu ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari (Ured za suzbijanje zlouporabe droge, 2017.)
- U Hrvatskoj svega 6 organizacija provodi programe smanjenja štete

SROZ I OSTALI SOCIJALNI PROBLEMI/RIZICI

NEKI MODELI PRAKSE:

- Savez za rijetke bolesti – jedan od rijetkih pružatelja i zagovaratelja prava za osobe s kroničnim bolestima
- Za osobe s kroničnim (somatskim) bolestima gotovo da nema programa u zajednici

U području problema u ponašanju, prepoznato nekoliko programa, uglavnom u Zagrebu

- Program Modifikacija ponašanja putem igre – rana prevencija delinkvencije uz volontere i mentorski program
- Program Velika sestra i veliki brat – razvoj mentorskih programa u zajednici
- Program STOP – cjelovito uključivanje lokalnih dionika i puna integracija maloljetnika u zajednicu

SROZ I OSTALI SOCIJALNI PROBLEMI/RIZICI

NEKI MODELI PRAKSE:

U PODRUČJU ODRASLE DELINKVENCIJE

- Udruga za kreativni socijalni rad – rijetko vidljivi programi ponovne integracije bivših zatvorenika u društvo

U PODRUČJU PODRŠKE OBITELJIMA I ZAŠTITA ŽRTVI NASILJA

- U RH postoji samo 12 organizacija sa skloništem za žrtve nasilja
- Samo 5 organizacija ima dopuštenje za provedbu psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja, i 33 stručnjaka
- Neki primjeri dobre prakse pružanja podrške obiteljima u riziku:

Dječja kuća Borovje Hrabrog telefona

Program SOS Dječjeg sela Lekenik – “Brižan dom za svako dijete” s mobilnim timom i grupama podrške za obitelji u kojima su prisutni neki rizici

Škole za roditelje (obično ih organiziraju obiteljski centri)

RCT – programi podrške udomiteljskim obiteljima

KAKO SE ZAJEDNICA MOŽE AKTIVNIJE UKLJUČITI?

Prepoznavanje RIZIČNIH ČIMBENIKA

Navedenim problemima uvelike pridonosi:

- Siromaštvo i deprivacija
- Nedostatak socijalne kontrole i nasilje u zajednici
- Nestrukturirano vrijeme
- Otuđenost stanovništva
- Izolacija

Jačanje i aktiviranje ZAŠTITNIH ČIMBENIKA

- Kreativni i kulturni život u zajednici
- Postojanje strukturiranih aktivnosti
- Socijalna kohezija
- Poštivanje različitosti
- Aktivnost i solidarnost stanovništva
- Njegovanje lokalnih tradicija i običaja, pozitivna povezanost sa zajednicom

ZAKLJUČNO O DOSEZIMA SROZ-a u HRVATSKOJ

- U Hrvatskoj postoji okvir provedbe programa u zajednici i primjeri dobre prakse
- Posebice su do sada prepoznati kao značajni programi u zajednici za osobe s invaliditetom, djecu s teškoćama u razvoju i starije osobe
- Brojni problemi (posebice problemi psiho-socijalnog karaktera) i dalje ostaju izvan radara
- Nedostaju i razvijene specifične prakse socijalnog rada u zajednici

SPECIFIČNE PRAKSE RADA U ZAJEDNICI KOJE NEDOSTAJU ILI SU U ZAČECIMA

- ✚ Rad s manjinskim zajednicama:
 - rad u romskim zajednicama
 - rad u prihvatilištima za tražitelje azila i djecu bez pratnje
- ✚ Rad u zajednici s perspektivom zelenog socijalnog rada
- ✚ Rad u zajednici u slučaju ekoloških i drugih katastrofa
- ✚ Medijacija u zajednici i prevencija sukoba
- ✚ Rad u posebno razvojno osjetljivim zajednicama
 - osiromašene zajednice
 - Ruralne, otočne i brdsko-planinske zajednice
 - Deprivirane gradske četvrti